

Universitätsbibliothek Paderborn

Historiae Ecclesiasticae Pars ...

HISTORIAE EC||CLESIASTICAE PARS || PRIMA, QVA CONTI-||NENTVR ||
Eusebij cognomento Pamphili Cæsareæ Palæ-||stinæ Episcopi lib. 10.||
Eiusdem de vita Constantini magni lib. 4.|| Oratio Constantini magni ad
sanctoru[m] cœtu[m].|| Oratio eiusdem Eusebij in laudem Constanti-||ni
magni ad trigesimum ...

Christopherson, John

[Köln], 1569

De Clementis operibus & scripturis, quas ille commemorat. Cap. XI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-29861

EVSEBII HISTORIAE

quia hoc euangelium inter vos non legatur, animo & voluntate dissideatis, legatur quidem. Verum cum iam intelligam, illos occasione ex iis, quæ ipse tum dicebam, arrepta, in erroris cuiusdam latebras irrepsisse, ad vos denuo venire maturabo. Quare fratres breuime exspectatote. Nos autem fratres, minime nescij cuiusnam erroris & sectæ auctor fuerit Marcianus, & quo pacto, dum ea, quæ loquebatur, non intellexit, sibi ipsi repugnauerit (quæ plane ex his, quæ ad vos scripta sunt, facile discetis) simul ac à quibusdam, qui hoc ipsum euangelium vsurpant, hoc est, ab his, qui ex eo primum suum duxerunt errorem, quos appellamus *δοκτοῦς*, id est opinatores (complures enim & variæ sunt eorum disciplinæ, sensus & sententiæ) sciscitati effemus, poteramus facile animaduertere nonnullas illius euangelij sententias, cum vero recto quæ seruatoris verbo consentientes esse, alias autem ab eo diuersas discrepantesque: quas hic vestris tanquam oculis ad contemplandum subiecimus. Atque de Serapione hæcenus.

*De Clementis operibus & scripturis,
quas ille commemorat.*

CAP. XI.

Clementis omnes octo libri *Σωματεῖς*, id est, varie contexti, apud nos integri seruantur. quos tali inscriptione donauit. Titi Flauij Clementis commentarij *Σωματεῖς*, hoc est varia ratione contexti, qui multiplicem veræ ac diuinæ Philosophiæ cognitionem complectuntur. Totidem etiam libri sunt ab eo editi, qui *ὑποτυπώσεις*, id est, informationes inscribuntur: in quibus Pantænū, doctorem & magistrū suum nominatim memorat, cum commentarios eius in sacras literas recensendo, tum traditiones etiam explanando. Est eius liber ad Gentiles hortatorius. Tres item qui inscribuntur, pædagogus. Alius cuius titulus sic habet. Quisnam diues ille sit, qui saluetur. De paschate liber vnus. Disputationes de ieiunio. Liber obrectationis. Est præterea liber eius hortatorius ad patientiam. Alius ad nuper

Sic Hieronymus in catalogo.

nuper baptizatos. Alius qui nuncupatur, Canon ecclesiasticus, siue contra eos, qui Iudæorum sequuntur errorem: quem episcopo Alexandro, de quo supra verba fecimus, dedicauit. In libris *σρωματων*, non modo sententias ex sacra scriptura collectas disperse intexit, sed etiam ex gentilium scriptorum libris, si quid ab illis commode dictum videatur sumit, cum Græcorum simul & Barbarorum opiniones, quæ apud multos iactatæ sunt, aperiendo, tum falsos & commentitios errores eorum, qui inter hæreticos principem locum obtinebant, coarguendo: denique explanationem multiplicis doctrinæ, & literarum cuiusque generis, vnde copiosa materia nobis suppetit prudentiæ, ante oculos lectoris proponit. Atque his vniuersis philosophorum dogmata admiscuit. Vnde non sine causa inscriptionem operis, argumento valde consentaneam fecit *σρωματων*.

In eisdem octo libris vitur testimoniis scripturarum, quibus à multis solet contradici: nimirum sapientiæ, quæ Salomonis dicitur, & Ecclesiastici Iesu Sirach, & epistolæ ad Hebræos, & Barnabæ & Clementis, & Iudæ. Tatiani item librum contra Gentiles citat, & librum Casiani, quem de temporum ordine conscripsit. Philonis porro, & Aristobuli, Iosephi, & Demetrii, & Eupolemi, Iudæorum scriptorum memoriam non præterit, quippe qui suis scriptis Moysen, & Iudæorum gentem vetere illa profapia, quæ apud Græcos iactatur, longe antiquiorem fuisse perspicue demonstrant. Atque isti Clementis libri, quos iam persecuti sumus, maxima optimarum disciplinarum materia referti sunt. In primo libro eiusdem operis de seipso loquitur, quòd prope ad Apostolorum tempora successerit. In eisdem libris commentarios in Genesim se editurum pollicetur. Item in libro illius, quem de paschate composuit, fatetur se à familiaribus suis compulsum, vt traditiones, quas à veteribus presbyteris accepisset, literis proderet ad posteritatem.

In eodem libro Melitonem, Irenæum, & alios nonnullos commemorat, narrationesque aliquot ex eorum li-

EVSEBII HISTORIAE

bris petitas recenset. In libris ὕποτιτωμένων, ut summatim compræhendam, sicut in vniuersas scripturas que omnium consentiente auctoritate confirmantur, breues scripsit explicationes: ita neque eas quidem, quæ à multis vocantur in controuersiam, passus est interpretationum suarum expertes esse: Iudæ epistolam dico, & catholicas, & epistolam Barnabæ, & reuelationem, quæ Petri esse dicitur. Epistolam item ad Hebræos scriptam, Pauli esse affirmat: & Hebraico sermone ad Hebræos ab eo editam. Lucam autem eam accurate in Græcum, ut Græcis traderet, conuertisse: illudque plane ex interpretatione ipsa facile intelligi posse, quod epistola & acta Apostolorum idem orationis filium habeant: atque hanc inscriptionem, Paulus Apostolus, non sine causa in epistolæ principio fuisse prætermisissam. Nam cum Paulus, ad Hebræos epistolam scriberet, quia illi præiudicatam animis sententiam, & suspectam opinionem, contra eum eiusque doctrinam combiberant, nomen consulto admodum non inscripsisse: ne in ipso exordio animos illorum prorsus ab epistolæ lectione auerteret. Deinde longius aliquanto in oratione progressus addit ista. Iam vero, sicut Beatus quidam presbyter dicebat: quoniam Dominus ipse Apostolus patris sui omnipotentis ad Hebræos missus fuit, Paulus quia erat ad gentes missus modeste quidem, cum ad Hebræos scriberet, se Apostolum Hebræorum non inscripsit, partim propter honorem, quem domino Hebræorum Apostolo tribuebat, partim ne cum gentium præco, & Apostolus esset, præter officium ad Hebræos scribere videretur. Rursus Clemens in eisdem libris traditionem de ordine temporum: quibus euangelia scripta erant, à veteribus presbyteris acceptam, ad hunc modum exponit. Euangelia, quæ in se complectuntur genealogias, ante scripta dicuntur. Illud autem, quod secundum Marcum inscribitur, talem causam habuisse fertur. Cum Petrus Romæ publicè, verbum Dei prædicaret, & Spiritus sancti instinctu, Euangelium Christi exponeret, multos, qui præsto aderaat

aderant, Marcum, utpote qui eum diutius comitatus
 fuisset, & eius verba memoria teneret, magnopere ob-
 secrasse ferunt, ut ea, quæ fuissent ab illo prædicata, scri-
 ptis mandaret. Quod quidem euangelium simul ac edi-
 derat, illis, qui illud ab eo rogauissent, impertiit. Petrum
 autem, ubi de eo certior factus erat, euangelium cum ra-
 tum fecisse, tum homines ad idem legendum adhortatū.
 Ioannem verò, utpote sacro sancti spiritus impulsu com-
 motum, postquam intellexit ea, quæ ad corpus & huma-
 nitatem Christi spectabant, in illis euangeliis explicata,
 quorundam familiarium ac necessariorum rogatu, euan-
 gelium spirituale post reliquos euangelistas cōscripsisse.
 Tot extant Clementis opera. Alexander item, de quo
 supra mentio facta est, Clementis simul & Panteni, velut
 quibuscum notitia sibi intercessisset, in epistola quadam
 ad Origenem meminit. Sic enim scribit. Hæc, ut scis,
 voluntas Dei fuit, ut amicitia à maioribus nostris inita,
 nobis firma & integra permaneret, imò indies feruētior
 esset, & stabilior. Nam illos beatos patres, qui ante nos
 viam virtutis sedulo institerunt (ad quos nō multò post
 nos profecturi sumus) cognouimus: Pantenum dico
 verè beatum, ac dominum meum, & sanctum Clemētem
 etiam Dominum meum, qui multum mihi sæpe commo-
 dauit: & si quisquam sit alius eius generis. Per quos qui-
 dem in tuam veni familiaritatem, qui longe optimus &
 Dominus, & frater mihi es. Atque hæc ita se habent.

*De eximia Heracle tum doctrina, tum eloquentia, & de Ori-
 genis in sacris literis studio, & Symnacho diuina-
 rum scripturarum interprete.*

CAP. XII.

ADamantias (hoc enim erat etiam Origeni nomen)
 Zephyrino eisdem temporibus Romanam ecclesi-
 am gubernante, scribit se Romam propterea iter
 suscepisse, quòd sibi admodum erat in optatis, ecclesiam
 Rom. plane antiquissimam visere. Vbi non diu com-
 moratus, Alexandriam reuertitur. Arque ibi consue-
 tum do-

Q 3

tum do-